

BARNENS #1 FRAMTID

EN TIDNING FRÅN
PLAN SVERIGE
NUMMER 1 : 2015

Macho

– pojkarna som
säger nej till den
hårda kulturen

Vad är ett bra bistånd?

Skolstart efter ebola

Fadderbarnet som
blev Planchef

**Följ med på Plans
fadderresor!**

FOTO: JANN LIPKA

Pojkarna måste vara med

”Nils fyller fem år och får önska sig vad han vill i leksaksaffären. Och Nils vet precis vad han vill ha: En Barbie i rosa balklänning! Plötsligt vill pappa inte alls att Nils ska få välja själv. I leksaksaffären försöker pappa med alla medel få Nils att välja en pistol i stället. Han gör pang-pang-ljud och leker cowboy.”

I min inkorg denna morgon ligger en inbjudan till en barnpjäs som har premiär på Teater Barbara. ”Barbie-Nils och pistolproblemet” är en föreställning om genus, mod och Nils rätt att få vara det barn han är.

De senaste åren har vi på Plan bedrivit en framgångsrik kampanj ”Because I am a girl!” som syftar till att belysa flickors rättigheter. Inte minst flickors rätt till utbildning och rätt att få vara barn. Det är en angelägen kampanj med ett viktigt budskap då alltför många flickor berövats rätten att få gå i skola till följd av att de har blivit mammor alldeles för tidigt eller för att pojkar helt enkelt värderas högre än flickor.

Men stereotypa könsroller begränsar inte bara flickors liv utan också miljoner pojkars liv. Många är de unga pojkar som får lära sig att bita ihop, inte gråta eller uttrycka sina

känslor. I puberteten ökar dessutom kraven på att de ska uppföra sig som ”riktiga män”: De förväntas vara starka, tuffa och uppfostrats till att bli familjens överhuvud.

Män som saknar arbete, som inte klarar att försörja familjen, känner i många kulturer att de inte lever upp till omgivningens förväntningar på att mannen ska sörja för sin familj. För att bevisa sin manlighet för omgivningen är det alltför många män som i stället tar till våld och droger.

Plan arbetar för att alla barn – oavsett kön – ska få sina rättigheter uppfyllda. Ett jämlikt samhälle är en av grundpelarna för att det ska vara möjligt. Men för att uppnå lika rättigheter för kvinnor och män är det nödvändigt att män och pojkar, flickor och kvinnor, arbetar tillsammans. Om vi däremot inte involverar pojkarna i arbetet riskerar alla goda

”Men stereotypa könsroller begränsar inte bara flickors liv utan också miljoner pojkars liv. Många är de unga pojkar som får lära sig att bita ihop, inte gråta eller uttrycka sina känslor.”

föresatser att gå om intet.

I det här numret av Barnens framtid får du bland annat träffa en grupp tonårsskallar i Guatemala som är fast beslutna att inte låta machokulturen forma deras liv.

Anna Hägg-Sjöquist
Generalsekreterare på Plan

Plan är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. För Plan är barn i världen en kraft som kan påverka sin egen utveckling.

Plan:

- stödjer utvecklingsarbete på gräsrotsnivå tillsammans med barnen och utifrån deras rättigheter och behov
- hävdar barns rättigheter
- ökar förståelsen mellan olika kulturer och människor
- arbetar utifrån FN:s barnkonvention

Plans arbete finansieras främst genom fadderskap. Som fadder stödjer du utvecklingen i barnets närmiljö. Dina pengar går alltså inte till något enskilt barn utan bidrar till att många får det bättre.

Plan är en religiöst och politiskt obunden organisation som ingår i ett internationellt nätverk av 69 länder. Det gör Plan till en av världens största biståndsorganisationer som arbetar med barn.

Vår verksamhet utvecklas ständigt. Aktuell information får du på vår hemsida:

www.plansverige.org

Telefon: 08-58 77 55 00

Telefontid mån–tors:

09.00–12.00, 13.00–20.00

fre: 09.00–12.00, 13.00–15.00

Fax: 08-58 77 55 10

Fadderbidrag:

Pg: 90 07 01-4, Bg: 900-7014

Övriga bidrag:

Pg: 90 07 31-1, Bg: 900-7311

BARNENS FRAMTID ges ut av Plan Sverige Produktion & Försäljning AB, Textilgatan 43, Box 92150, 120 08 Stockholm, tel: 08-58 77 55 00, fax: 08-58 77 55 10, www.plansverige.org, info@plansverige.org

Ansvarig utgivare: Anna Hägg-Sjöquist, anna.hagg-sjoquist@plansverige.org

Projektledare: Annika Widholm

Produktion: Global Reporting

Projektledare: David Isaksson

Redaktör: Anette Emanuelsson

Layout: Lisa Jansson

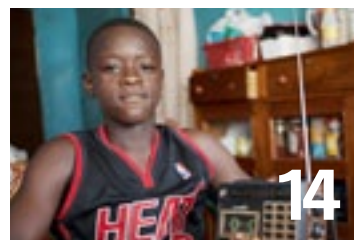
Tryck: V-TAB, 2015

OMSLAGSBILDEN:

Guatemala.

Foto: Miguel Vargas Corzantes

INNEHÅLL #1

4» Vad är en man?

Pojkar som står upp för jämställdhet.

6» Macho – nej tack

Elido vill gå sin egen väg.

8» Våldet stort problem

Men Marielos tror på en förändring.

10» Vad är ett bra bistånd?

Så ser vi till att pengarna gör nytta.

12» Plan i siffror

Så här mycket pengar samlade Plan in förra året.

14» Skolstart efter ebola

Mycket att ta igen efter långt uppehåll.

16» Barn i svenskt bistånd

Hur påverkas barnen av utvecklingsarbetet?

18» Faddrarnas reseberättelser

Resan gick till Uganda och Nepal.

20» Fadderbarnet som slöt cirkeln

Nu är Helen chef för ett Plankontor i Guatemala.

23» Plans ungdomsråd

Tänk om din dotter inte fick gå i skolan.

Vad är en man?

– pojkar som står upp för jämställdhet

I arbetet för ett jämställt samhälle måste både flickor och pojkar vara med. I projektet Champions of Change diskuterar unga killar manlighet och sticker hål på teorier om hur en man bör vara.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: MIGUEL VARGAS CORZANTES

– **Endast i ett** jämställt samhälle kan barns rättigheter uppfyllas.

Det säger Sara Österlund, rådgivare för ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter på Plan Sverige.

I ett samhälle där flickor värderas lägre än pojkar saknar flickorna ofta makt att bestämma över sina egna liv och sina egna kroppar – om de vill utbilda sig, om de vill gifta sig, om de vill ha barn och hur många. De riskerar också att drabbas av våld i hemmet, en typ av våld som i många länder är tillåten. För att både pojkar och flickor ska få sina rättigheter uppfyllda har Plan länge jobbat för att stärka flickor, genom att till exempel ge dem tillgång till sociala nätverk eller ekonomiska möjligheter.

Men för att nå ett jämställt samhälle behöver man också titta på de bakomliggande värderingar som leder till att flickor gifts bort eller hindras från att skaffa sig en utbildning. Därför arbetar Plan allt oftare

med jämställdhetsprojekt specifikt riktade mot pojkar som där får möjlighet att diskutera normer och värderingar.

Champions of Change är namnet på ett pilotprojekt som Plan de senaste åren har drivit i Guatemala, El Salvador, Honduras, Dominikanska republiken och Tyskland. Där träffas tonårspojkar i mindre grupper där de känner sig trygga och kan diskutera tillsammans.

Sara Österlund beskriver det som en ”resa” där de uppmuntras att reflektera både över sin egen och samhällets syn på manlighet. Syftet är att de pojkar som är intresserade av jämställdhet och flickors rättigheter ska få kunskap och redskap för att driva frågorna lokalt och involvera fler ungdomar.

I utvärderingen av projektet ser man bland annat att pojkarnas attityd till sexualitet förändrades och de fick en mer positiv inställning till exempelvis homosexualitet och användandet av preventivmedel. De

En grupp tonårsskollar i Baja Verapaz, Guatemala, som deltar i pilotprojektet Champions of Change.

CHAMPIONS OF CHANGE

Champions of Change är ett initiativ som Plan har startat i fem länder: Honduras, Guatemala, El Salvador, Dominikanska republiken och Tyskland. Projektets mål är att försöka bygga upp en kapacitet hos pojkar 14–18 år som i sin tur kan bli förebilder och förändra närståendes attityder i sina egna nätverk. I takt med att pojkarna anammar nya värderingar kan de påverka andra att ifrågasätta och motverka skadliga könsnormer, roller och stereotyper.

var inte heller lika benägna att använda våld för att försvara sin heder. Det visade sig också att killarna ofta diskuterade jämställdhet med sina föräldrar och klasskamrater.

Självklart begränsas även pojkar av stereotypa könsroller som säger att de inte ska gråta utan vara starka och utsätta sig för risker.

– Många pojkar mår inte bra själva, de är en del av ett samhälle där det till exempel anses naturligt att en man slår sin partner. De riskerar också att drabbas av könsbaserat våld och få stryk av andra män om de inte beter som pojkar ”ska”. Men många av deltagarna i Champions of Change menar att de inte längre vill leva upp till förväntningarna på en machoman, säger Sara Österlund.

Parallellt med arbetet med pojkarna är det viktigt att jobba med det omgivande samhället för att inte pojkarna ska hamna i en utsatt position utan ha stöd från lärare, religiösa ledare och andra nyckelpersoner.

– Målet är ett jämställt samhälle där både pojkar och flickors rättigheter uppfylls, säger Sara Österlund.

Läs om 14-årige Elido och 40 andra tonårsskollar från Guatemala som diskuterar manlighet. >

”Alla kan välja jämställdhet”

Min syn på maskulinitet har varierat i olika åldrar. När jag gick i skolan skulle man vara cool och poppis och det var ett sätt att visa sin maskulinitet.

När den eran tog slut och jag skaffade barn och familj visste jag inget annat än hur min mor och far hade uppfostrat mig. I den kultur jag kommer ifrån, med egyptisk far och finsk mor, var det ofta mannen som försörjde familjen och kvinnan som tog hand om hemmet. Min dröm var att ha det så. Jag jobbade från tidiga morgnar till sena kvällar som heltidsanställd på Vattenfall och allsvensk fotbollsspelare för Djurgården medan min dåvarande fru var hemma med vårt barn. När jag fick ett kontrakt med Arsenal och vi flyttade till London fortsatte det på samma sätt där.

Efter skilsmässa och en jobbig tid flyttade jag hem och bildade en ny familj, och började inse att båda parter är lyckligare om alla kan bidra till familjen, både ekonomiskt och tidsmässigt.

Jag har insett med åldern att förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika länder. I Egypten har jämställdheten förbättrats jämfört med när jag var ung. För bara 15 år sedan var det otänkbart att tjejer jobbade. Visst, de skaffade sig en bra utbildning om familjen hade råd, men när de fick barn förväntades de ändå ta hand om hemmet medan mannen jobbade. Det här har nu förändrats och de senaste åren har många kvinnor i Egypten skaffat sig jobb och en egen inkomst.

För mig har vad som är manligt förändrats i takt med att jag har mognat. Under min tidiga uppväxt handlade manlighet om styrka och utseende, nu handlar det om att kunna tillmötesgå min partner på ett sätt som gör att alla i familjen mår bra. Jag tror att omgivningen formar oss till viss del och är man uppvuxen i ett väldigt mansdominerat land är det lätt att påverkas av det, men alla kan välja jämställdhet.

När jag åkte till just Egypten för att besöka ett av Plans projekt träffade jag en flicka som hette Shayma och som berättade sin livshistoria, om hur hennes man hade lämnat henne och hennes treåriga son. Då tänkte jag att manlighet är att kunna ta ansvar för sina handlingar och göra det bästa av varje situation.

FOTO: PRESSBILD

Rami Shaaban
Tidigare landslagsmålvakt

Macho – nej tack!

40 tonårskillar sitter i en ring och lyssnar på raplåtar för att analysera de sexistiska texterna. Vilka budskap förmedlar egentligen musiken? Champions of Change är ett pilotprojekt där pojkar tillsammans lär sig att ifrågasätta de stereotypa könsroller som präglar machokulturen i Guatemala. Målet är att få pojkar att förändra sitt beteende och bli mer jämställda.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD • FOTO: MIGUEL VARGAS CORZANTES

Elido är 14 år och bor med sin familj i en liten by i bergsregionen Baja Verapaz, 20 mil norr om huvudstaden Guatemala City. Han deltar i ett av Plans pilotprojekt om maskulinitet som kallas för Champions of Change och vars mål är att öka jämställdheten i samhället och bryta den våldsamma machokultur som råder i stora delar av Latinamerika. Plan arbetar sedan länge med att stärka flickors rättigheter i Latinamerika och andra delar av världen. Men alltför sällan pratar vi om hur pojkar

också drabbas av ett ojämnt samhälle med starka normer för hur män respektive kvinnor ska vara.

Elido har gått över hälften av programmet som sträcker sig över tjugo heldagar då killarna träffas i ett slags Folkets Hus i byn Llano Grande. Han säger att han redan har påverkats av det han har lärt sig.

– Tidigare brukade jag beordra min elvaåriga lillasyster att göra

Elidos mamma Irlanda märker att Elidos beteende har förändrats sedan han blev aktiv i projektet Champions of Change.

”Tidigare brukade jag beordra min elvaåriga lillasyster att göra allting åt mig och om hon inte lydde så slog jag henne.”

allting åt mig och om hon inte lydde så slog jag henne. Jag bad henne hämta mina läxböcker eller plocka upp mina kläder. Nu har jag insett att det är helt fel och att även jag måste hjälpa till hemma, säger Elido.

Han har valts ut att delta i programmet tillsammans med fyrtio andra pojkar från olika byar runt om i Baja Verapaz och tanken är att de sedan ska föra sina nya värderingar vidare.

– Okej, ställ er i en ring och ta varandras händer! uppmanar ledaren Fredy Batres. Efter en timmes diskussion behövs en fysisk aktivitet. Fredy är en del av konstnärskollektivet Caja Lúdica, som Plan har valt att samarbeta med i Champions of Change. Han och två kollegor leder gruppen genom olika aktiviteter. De använder sig av kreativa metoder som dans, musik, rollspel och lekar för att göra pojkarna medvetna om könsstereotyper och diskrimineringen av flickor och kvinnor.

– Alla förlorar på den machokultur som råder i Guatemala. Inte bara flickor och kvinnor utan även pojkar och män. Bara en sån sak som att bebispojkar får lära sig att inte gråta eftersom det inte är accepterat i vårt samhälle, säger Fredy Batres.

I workshopen diskuterar pojkarna hur machokulturen präglar deras liv ända från födseln. Hur flickor och pojkar uppfostras olika, vilka krav och förväntningar som finns på kvinnor respektive män och hur de snäva könsrollerna påverkar vardagen.

Efter ringlekar och akrobatiska övningar står textanalys av ordspråk på schemat:

– Har ni tänkt på att de flesta ordspråk vi använder i Guatemala beskriver kvinnor på ett väldigt nedvärderande sätt? frågar Fredy Batres pojkarna och ber dem räcka upp handen och nämna några ordspråk som innehåller könsstereotyper.

– En apa förblir en apa även om hon klär sig i siden, säger en av killarna och alla skrattar.

– Bra. Men varför säger man ”även om HON klär sig i siden” tror ni? Kunde man inte lika gärna ha sagt HAN? frågar Fredy.

Pojkarna funderar och diskussionen mynnar ut i att ordspråk om kvinnor ofta handlar om utseende och underkastelse där kvinnan liknas vid djur. Ful som en apa, osjälvständig som ett får, dum som en höna och så vidare. Medan ordspråken om män ofta handlar om mäns makt och handlingskraft.

– Kan ni något ordspråk om en man?

– ”Hombre casado, hombre capado” (Gift man, kastrerad man), säger en av pojkarna och river av skrattsalvor.

– Just det, men varför säger man så? frågar Fredy.

Ingen av pojkarna svarar. Fredy fortsätter:

– I min värld är det kvinnan som förlorar sin frihet när hon gifter sig eftersom kvinnor inte får vara otrogna. Medan en gift man i machokulturen SKA vara otrogen och ha många kvinnor.

Fredy berättar att han ser en enorm skillnad i pojkarnas beteende nu jämfört med när de träffades första gången:

– I början var de väldigt aggressiva mot varandra och ville inte delta i aktiviteterna. De käftade emot när vi bad dem göra saker. Nu är de mycket mer samarbetsvilliga och behandlar både varandra och oss med respekt, säger Fredy Batres.

Han berättar om en händelse som fick dem att känna att de hade nått en milstolpe. De hade delat in pojkarna i två grupper och gett dem instruktioner att de bara fick kommunicera med varandra genom kroppsspråk. Inga ord var tillåtna.

– Den första gruppen diskuterade med varandra vad de skulle göra och kom tillbaka efter en stund och visade upp en knuten näve. Åh nej, tänkte vi, var ska det här sluta?

– Men så kom den andra gruppen med sitt svar där de skakade på huvudet och visade att de inte ville slåss. Den första gruppen sträckte då fram en hand för att hälsa. Och så slutade det med att grupp nummer två gav dem en kram. Då fick vi tårar i ögonen, säger Fredy Batres.

Elidos familj har kommit till workshopen för att vara med i dag. Hans mamma, Irlanda Ordoñez, säger att hon märker en förändring i Elidos beteende:

– Han gör inte likadant som sin pappa och han hjälper till mycket mer hemma.

Elido själv ser fram emot att komma hit varje lördag och tycker att kursen har öppnat nya möjligheter i hans liv. Pappan har varit militär i armén och stred under Guatemalas brutala inbördeskrig. I dag är han nästan döv och förtidspensionerad. Elido har känt en press att välja ett yrke i linje med sin pappas.

– Men jag har tänkt om. Min plan är att gå klart skolan och sen fortsätta studera till lågstadielärare. Jag vill arbeta med barn i framtiden, säger han.

”Våldet är vårt största problem”

Flickor diskrimineras på alla nivåer i Guatemala och riskerar att utsättas för våld, sexuella övergrepp, trakasserier och barnarbete. Tjugoåriga Marielos lever ett liv som få unga kvinnor lyckas uppnå – hon försörjer sig själv, har flyttat ifrån sina föräldrar på landet och hyr en lägenhet i stan med en kompis.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD

FOTO: MIGUEL VARGAS CORZANTES

Marielos tar emot på verandan utanför föräldrarnas hus i byn San Isidro. Byn ligger i en dal omgiven av höga berg i regionen Baja Verapaz. I trädgårdarna blommar rosa bouganvilla och röda hibiskus. Grisar, kor och höns med kycklingar springer lösa på grusvägen. På ytan ser det idylliskt ut. Men Guatemala är ett av världens mest våldsamma länder och även här lever kvinnor i rädsla för att bli våldtagna, kidnappade eller slagna. I Guatemala rapporteras tjugo mord per dag, att jämföra med 100 mord per år i Sverige. Våldet är starkt kopplat till de kriminella gäng som delat upp landet mellan sig och som livnär sig på droghandel och smuggling. Men våldet är också en del av machokulturen som genomsyrar samhället. Från tidig ålder får små pojkar lära sig att inte gråta och att det är de som har makten medan flickor lär sig att lyda och att deras plats är i hemmet. Som en konsekvens av diskrimineringen av flickor och kvinnor har Guatemala också det högsta antalet tonårsgraviteter i Latinamerika – var femte mamma har inte fyllt 20 år.

Därför är Marielos liv en solskenshistoria.

– Hade det inte varit för stipendiet från Plan och för mina föräldrars stöd hade jag aldrig varit där jag är i dag. Jag har tagit examen i redovisningsekonomi och lyckats skaffa mig en framtid. Jag känner mig väldigt stolt, säger Marielos.

Maria är yngst av sju syskon och har fem systrar och en bror. Alla hennes systrar är hemmafruar och levet ett traditionellt liv i byn.

– Tack vare stipendiet fick jag möjligheten att studera ekonomi på gymnasiet och det ledde till ett jobb som ekonomiassistent inom kommunen. Det är komplicerat men jag lär mig varje dag och försöker undvika att göra några allvarliga misstag, säger Marielos och skrattar.

Hit till föräldrahemmet i San Isidro kommer hon numera bara på helgerna för att umgås med sina föräldrar. Byn ligger isolerat, sex kilometer smal grusväg från huvudvägen och utan busskommunikationer. Att ta sig härifrån till Marielos jobb på kommunkontoret skulle ta två timmar. Därför hyr hon en lägenhet i regionhuvudstaden Salamá ihop med en arbetskompis.

– Vi har bott över ett år tillsammans och trivs jättebra. Vi är rätt lika som personer och känner oss nästan som systrar.

Hennes föräldrar är inte helt nöjda med lösningen men de accepterar Marielos val.

– De är jätteoroliga och ringer hela tiden och undrar hur jag har det. Jag respekterar dem och berättar allting jag gör och frågar om lov. Om de tillåter mig att gå ut en kväll gör jag det, annars stannar jag hemma. Det finns många risker för tjejer här, säger Marielos och fortsätter:

– Jag tror att det största problemet är våldet och bristen på säkerhet. Som kvinna riskerar man alltid att råka ut för dåliga människor. Kvinnor blir våldtagna, de kidnappas och försvinner och dyker inte upp förrän efter flera dagar. Vi hör om det varje dag.

Ett annat problem är machokulturen som präglar livet från att ett barn föds.

– Den märks överallt. Det är vanligt att

”Som kvinna riskerar man alltid att råka ut för dåliga människor. Kvinnor blir våldtagna, de kidnappas och försvinner.”

föräldrarna hindrar döttrarna från att studera för att de värderar oss mindre än sönerna. Vi lär oss att mannen är den starkare och den som bestämmer i huset, säger Marielos.

Från tidig ålder får små pojkar lära sig att inte gråta och att ta för sig medan flickor lär sig att deras plats är i hemmet.

– Det är helt fel. Flickor och pojkar har samma rättigheter. Men jag tror vår generation kommer att bli annorlunda. Folk börjar förstå att det inte behöver vara så här.

Vad har du för drömmar om framtiden?

– Jag har en pojkvän och längre fram vill jag gifta mig, men jag har massor kvar att göra. Jag har börjat en kvällskurs i offentlig administration på universitetet och vill ta min examen först. Jag gillar det jobb jag har nu och vill tjäna pengar så att jag kan betala tillbaka allt jag har fått av mina föräldrar. Nu är det min tur att stötta dem. Om jag gifter mig betyder det att jag kommer att lämna dem och därför använder jag den här tiden till att vara med mina föräldrar som är det viktigaste jag har just nu.

Ett exempel på hur Plan arbetar

Rättighetsbaserat utvecklingssamarbete

Plan arbetar för att stärka elever och föräldrar så att de kan kräva sina rättigheter från lokala myndigheter. Plan arbetar också för trygga skolor med utbildning av bra kvalitet.

Traditionellt bistånd

Bygga skolor och förse dem med skolmaterial och pengar till lärarlöner.

Läraren är här!

Lärare – Skolorna måste ha långsiktig finansiering för att kunna betala lärarlöner och ibland också ordna lärarbostäder. Det behövs också ett system så att elever och föräldrar kan anmäla om lärarna inte dyker upp på lektionerna.

Skolbyggnader – säkra byggnader som tar hänsyn till både elevers och lärares behov. Vissa detaljer är extra viktiga, till exempel toaletter som går att låsa.

Vad är ett bra bistånd?

Så ser vi till att pengarna gör nytta

Vad är ett bra bistånd? Hur ska man vara säker på att pengarna kommer fram? För Plan handlar arbetet framför allt om att sätta barn i centrum. Barn ska inte bara få hjälp, de ska också få möjlighet att vara med och bestämma vad som ska göras, och växa genom att delta i Plans arbete.

TEXT: DAVID ISAKSSON • ILLUSTRATION: HELENA SHUTRICK

Varje dag, året om, arbetar tusentals människor runt om i världen i projekt och samarbeten som finansieras av Plans faddrar. Den största delen av arbetet sker ideellt av volontärer i byar och städer, men utan stödet utifrån skulle de inte kunna göra ett lika bra arbete. Bara här i Sverige finns 66 500 faddrar som varje månad bidrar för att världen ska bli bättre.

Men vad är ett bra bistånd?

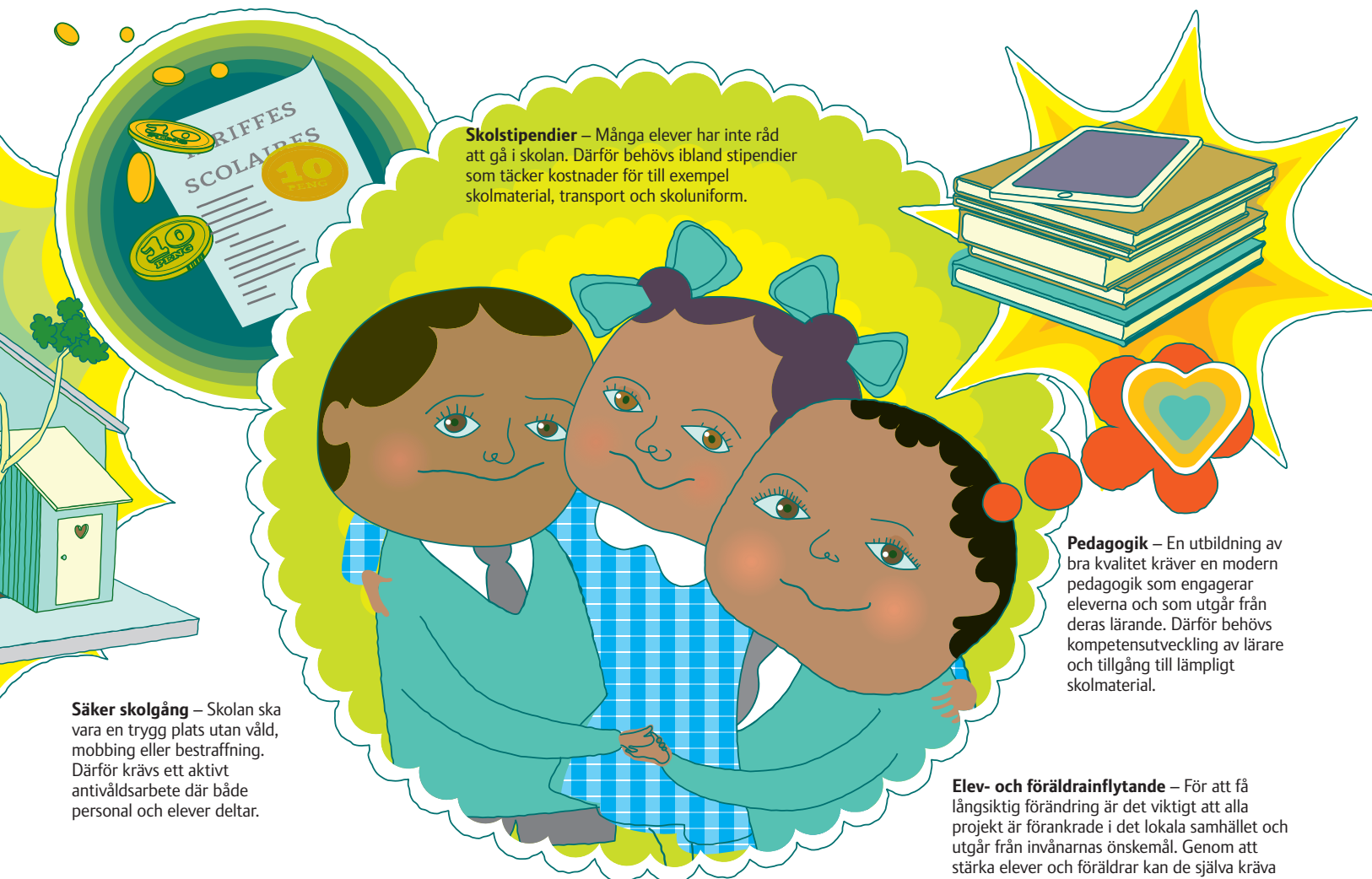
– Det är en svår fråga, men för oss på Plan är det något som bidrar till att människor får möjlighet att utvecklas och att de därigenom får makt över sin framtid och kan utveckla sig själva och sina samhällen, säger Pia Stavås Meier, programchef på Plan Sverige.

Kärnan i Plans arbete är det som brukar kallas Child Centered Community Development

och som innebär att barn inte bara står i fokus för det som görs, utan att Plan också lyssnar – och tar hänsyn till – det barn tycker.

– Det är viktigt att vi vågar lita på fattiga människor – och på barn. De flesta är väldigt klara och tydliga med vad de vill, fortsätter Pia.

Plan pratar ofta om att biståndet ska vara rättighetsbaserat, men vad betyder det egentligen?

Skolstipendier – Många elever har inte råd att gå i skolan. Därför behövs ibland stipendier som täcker kostnader för till exempel skolmaterial, transport och skoluniform.

Pedagogik – En utbildning av bra kvalitet kräver en modern pedagogik som engagerar eleverna och som utgår från deras lärande. Därför behövs kompetensutveckling av lärare och tillgång till lämpligt skolmaterial.

Elev- och föräldrainflytande – För att få långsiktig förändring är det viktigt att alla projekt är förankrade i det lokala samhället och utgår från invånarnas önskemål. Genom att stärka elever och föräldrar kan de själva kräva sina rättigheter från lokala myndigheter.

Säker skolgång – Skolan ska vara en trygg plats utan våld, mobbing eller bestraffning. Därför krävs ett aktivt aktivt arbete där både personal och elever deltar.

– Att alla har grundläggande rättigheter och att barnkonventionen alltid ska stå i centrum. Barn går inte i skolan för att vuxna är snälla, utan för att det är deras rättighet.

Plans sätt att arbeta har också utvecklats genom åren. Ett bra exempel är det här med utbildning. Under många år finansierade Plan byggandet av skolor. Sedan insåg Plan att det inte räckte med skolbyggnader: om det inte fanns några lärare så hjälpte det inte hur bra skolorna än var. Så man började finansiera lärarlöner. Men ofta kom inte lärarna, eller också ville de inte arbeta i små byar, långt från städerna. Dessutom var det inte ovanligt att lärarna slog barnen, och då ville barnen ändå

inte gå i skolan. Så vad som krävdes var att föräldrar och barn själva fick makt att ställa krav på lärarna och på staten att den skulle se till att det fanns lärare i skolan – och att lärarna fick den kunskap som gjorde att de vågade och kunde undervisa på ett modernt sätt.

– Det finns också många småsaker som har otroligt stor betydelse för om eleverna lär sig, men som man kanske inte tänker på. En sån sak är toaletter. Om det inte finns toaletter där flickor kan låsa om sig kommer många att sluta gå till skolan. Vi försöker alltid hitta grundorsakerna till varför saker och ting inte fungerar, och det bästa sättet är ofta att fråga och lyssna på barnen, säger Pia Stavås Meier.

Ett bra bistånd kräver också pengar. Plan

Sverige bygger ungefär hälften av sin verksamhet på de pengar som faddrar bidrar med (resten kommer till exempel från Sida, EU, Postkodlotteriet och företag). Tack vare stödet från faddrarna är Plan inte beroende av stora givare som Sida eller FN-systemet.

– De pengar som kommer från faddrarna gör att vi kan vara långsiktiga och inte behöver styras av stora givare som vill att allt ska ske snabbt. Vi kan arbeta på människors egna villkor. Vi måste också se till att människor inte blir beroende av våra pengar och att de kan fortsätta utveckla sina samhällen, även efter det att stödet från Plan upphört, fortsätter Pia Stavås Meier.

Forts. på nästa sida >

Vad är ett bra bistånd?

Fortsättning

Samtidigt är det förstås oerhört viktigt att ha koll på pengarna. Genom Plans personal och volontärer är det lätt att följa upp och kontrollera att alla pengar kommer fram.

– I dag finns det bra kompetens överallt i världen. Människor vi arbetar med är också mycket mer medvetna om sina rättigheter. Kunskap och kompetens finns lokalt, det är också mycket mer effektivt när arbetet utförs av människor som själva bor i landet – de kan språket, förstår kulturen och har lokal kännedom.

I Sverige finns Stiftelsen för insamlingskontroll, SFI, som kontrollerar att insamlade medel använts korrekt. I SFI:s regler står bland annat att maximalt 25 procent av medlen får gå till administration. De organisationer som uppfyller SFI:s riktlinjer har rätt att öppna ett särskilt insamlingskonto, så kallat 90-konto. Under Plans förra verksamhetsår gick 16,9 procent till sådana kostnader – klart under den gräns som SFI satt upp.

Men man får inte stirra sig blind på de låga kostnaderna. Den billigaste typen av bistånd skulle vara att bara köpa filter och släppa ned dem från luften från flygplan. Men så arbetar ingen biståndsgivare idag.

– Vi måste alltid hantera de pengar vi får på ett ansvarsfullt sätt och se till att de används där de gör mest nytta. Vi måste också självklart se till så att inget försvinner i korruption.

Mycket i biståndet handlar i dag om att man snabbt måste visa resultat. Men vad är egentligen ett resultat? I ett projekt som handlar om att tjejer ska spela fotboll kan man förstås enkelt mäta hur många som deltog (och hur många mål de gjorde!). Men hur ska man mäta om projektet bidrog till att jämställdheten i byn ökade?

– Utveckling handlar om långsiktigt arbete och på kort sikt kan det vara svårt att mäta resultatet av det vi gör. Däremot kan man ofta se vilka problem som uppstår när något inte görs, till exempel om barn är undernärda och inte orkar lära sig, eller om de inte går i skolan. Men vi ser också hur utvecklingen går framåt i de samhällen där vi arbetar. Många barn som har deltagit i Plans verksamhet blir som vuxna ledare i sina samhällen och därigenom väldigt viktiga för utvecklingen.

Plan i siffror

Plan samlade under verksamhetsåret 2013/2014 in 310 miljoner kronor. För dem som vill ha full koll på pengarna finns Plans årsredovisning att ladda ner på nätet. Här presenterar vi ett urval av siffror från vår verksamhet. Tack för ert stöd!

Plan genomförde projekt inom åtta temaområden:

- utbildning
- barns utveckling och hälsa
- katastrofarbete
- sexuell och reproduktiv hälsa
- vatten och sanitet
- barns deltagande
- barns trygghet och skydd
- ekonomisk säkerhet

Plan arbetade i
69 länder

I programmen har vi bland annat utbildat runt

850 000 människor:

270 000 personer om barns rätt till skydd mot alla typer av våld.

135 000 personer inom yrkesutbildningar som exempelvis företagande och serviceyrken.

57 000 personer inom jordbrukssektorn.

290 000 personer inom hälso- och sjukvårdssektorn.

100 000 personer inom utbildningssektorn.

Plan har bidragit till att
835 000
hushåll har fått tillgång till
latriner eller toaletter.

FOTO: JULIA BJÖRNE/GLOBAL REPORTING

Plan har bidragit till uppbyggnad och
renovering av

2 500 skolor.

Plan arbetade tillsammans med

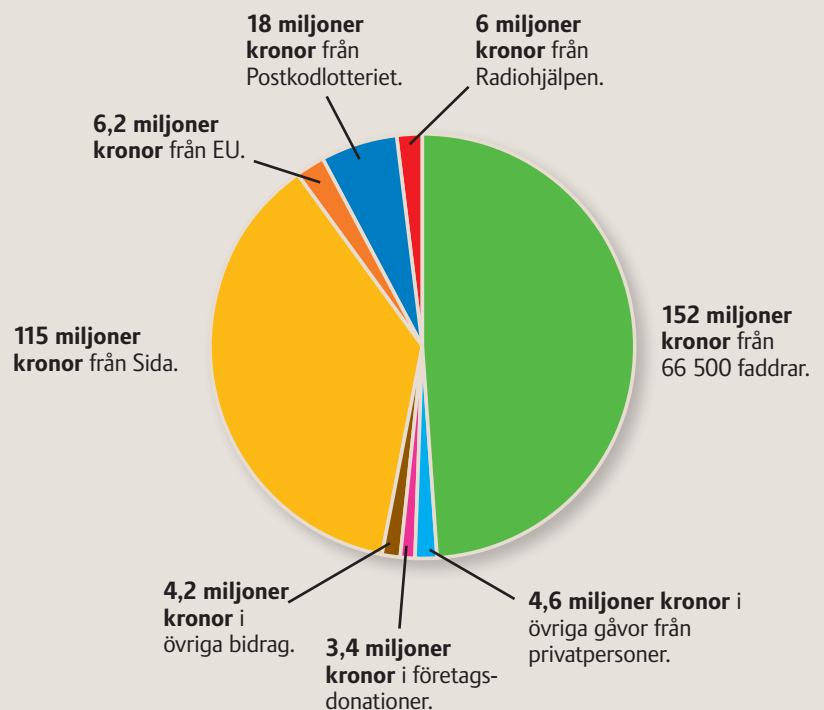
86 676 lokalsamhällen
där det bor 164,9 miljoner människor
varav 81,5 miljoner barn.

Plan bistod med nödhjälp i **44**
katastrofer, bland annat konflikten i
Sydsudan, ebolaepidemin i Västafrika,
tyfonen Haiyan i Filippinerna och
översvämningar i Paraguay och Bolivia.

FOTO: PIETER TEN HOOPEN

Plan Sverige samlade
under det gångna året in
310 miljoner kronor.

* Alla siffror gäller verksamhetsåret som sträckte sig från 1 juli 2013 till 30 juni 2014.

Familjen Komara bor i Macenta, ett av de områden i Guinea som har drabbats värst av ebolautbrottet.

Skolstart efter ebola

Insatserna mot ebola har haft effekt och under årets första månader har antalet nya ebolafall i Västafrika minskat. Efter ett halvårs uppehåll är det nu skolstart i Guinea.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: PLAN

Efter att ha varit stängda sedan förra sommaren slog skolorna i Guinea upp dörrarna i mitten av januari. Den första skoldagen var det glest i bänkarna eftersom många föräldrar inte vågade skicka sina barn till skolan av rädsla för smittspridning. Förhoppningen är att fler barn ska dyka upp i takt med att terminen fortskrider.

– Vi är inte så många elever den här morgonen men jag är glad över att vara tillbaka i skolan, sade Sayon Camara från Kissidougou, en stad i södra Guinea.

Några månader senare planeras det för skolstart i Liberia och Sierra Leone.

Att skolorna nu öppnar igen är ett viktigt steg för de barn som inte har haft någonstans att ta vägen det senaste halvåret. Sofia Gustafsson på Plan Sveriges humanitära enhet säger att stängda skolor på många sätt är en större riskfaktor än de skolor som nu öppnar.

– Enligt våra lokala kontor har förekomsten av barnarbete och tonårsgraviditeter ökat när skolorna har varit stängda och därför är det

väldigt positivt att de öppnar. Men det finns en risk att en del elever inte kommer tillbaka utan hoppar av, särskilt eftersom den ekonomiska situationen har förvärrats för många familjer, säger Sofia Gustafsson.

Nu arbetar Plan tillsammans med lokala myndigheter och partnerorganisationer för att rusta upp de skolor som har förfallit under uppehållet och se till att det finns möjlighet för alla elever att tvätta händerna. Samtidigt utbildas lärarna i hur de ska hantera elever med sjukdomssymptom.

En av de skolor som planerar inför skolstart är St. Lawrence Catholic School i Nimba County i Liberia. Rektorn Alex Wou är orolig för att många elever har fallit ifrån och tror inte att mer än hälften kommer tillbaka under vårterminen.

– Dålig ekonomi är ett stort hinder. Vi har hört både föräldrar och elever klaga över brist på pengar till skolavgiften, säger Alex Wou.

Sedan ebolautbrottet har många fått det svårare att försörja sig. Marknader har stängts för att undvika folksamlingar vilket har gjort det svårt för småbönder att sälja sina produkter. Samtidigt har matpriserna stigit. Därför kommer Plan att stödja elever med skolavgifter och skolmaterial. Även skolorna får stöd för att kunna uppfylla statens krav på god hygien.

Statistik från Världshälsoorganisationen WHO visar att antalet nya ebolafall minskar i Sierra Leone och Liberia och i slutet av januari var antalet nya fall det lägsta som uppmätts sedan sommaren 2014. I Guinea är trenden inte entydig.

– Det ser bra ut, men det är viktigt att man fortsätter att följa säkerhetsföreskrifterna så att spridningen inte tar fart igen, säger Sofia Gustafsson.

Det handlar om handhygien, att inte röra vid döda människor, att anmäla alla misstänkta fall till myndigheterna och att söka vård om man får sjukdomssymptom. I vissa samhällen förekommer fortfarande misstänksamhet mot sjukvårdspersonal och därför är det viktigt att fortsätta sprida information och motverka fördomar.

Många olika faktorer bidrar till att spridningen av viruset nu minskar. Informationskampanjerna har varit framgångsrika och har gett människor den kunskap de behöver för att kunna skydda sig. Myndigheter och organisationer har jobbat aktivt med smittspårning för att sätta dem som har kommit i kontakt med sjuka människor i karantän. Och allt fler drabbade har fått tillgång till vård.

– Nu är det viktigt att fortsätta arbeta tills antalet nya fall är nere på noll, säger Sofia Gustafsson.

FOTO: SULAIMAN STEPHENS

Undervisning på radio

Tillsammans med Unicef och Sierra Leones utbildningsdepartement har Plan utvecklat förinspelade radiolektioner som sänds på drygt 40 lokala radiostationer runt om i Sierra Leone. På så sätt kan man nå många av de tusentals elever som inte har kunnat gå i skolan sedan förra sommaren på grund av ebolautbrottet.

En av dem som lyssnat på radioundervisningen är 14-åriga Mariama som bor i huvudstaden Freetown.

– Jag vill att regeringen ska sätta stopp för ebola så att vi kan återvända till skolan, det är min dröm för 2015. Det enda sättet för mig att få någon undervisning är att lyssna på radion och ta anteckningar medan jag lyssnar. Min mor har inget jobb och hon har inte råd med privatlärare.

Även 11-åriga Mustapha har missat mer än ett halvårs undervisning på grund av ebolautbrottet.

– Jag lyssnar på radiolektionerna varje dag men det är inte tillräckligt för att kompensera för det jag går miste om i skolan. De borde göra allt de kan för att stoppa sjukdomen och öppna skolorna så snart som möjligt eftersom inte alla föräldrar har råd att köpa en radio till sina barn.

Enligt Martin Foday som arbetar med utbildningsfrågor på Plan i Sierra Leone tycker lärarna att tekniken är särskilt användbar för att undervisa i språk som engelska och franska.

– Eleverna kan förbättra sitt uttal genom att härma presentatörerna. Men den största utmaningen är bristen på radioapparater och på el för att driva dem, säger Martin Foday.

FOTO: SULAIMAN STEPHENS

BARNKONVENTIONEN

Barnkonventionen ger alla barn rätt till utbildning. Det här är en av eleverna i skolan i det lilla samhället Dessa i Niger.

Glöm inte barnen i svenskt bistånd

Sverige måste bli bättre på att se till att barnkonventionen och barns rättigheter genomsyrar svenskt bistånd. Det är en av FN:s Barnrättskommittés slutsatser efter deras senaste granskning av Sverige i januari. Det här är en fråga som Plan Sverige drivit i flera år.

TEXT: ANKI WOOD • FOTO: OLLIVIER GIRARD

Vart femte år granskar FN:s Barnrättskommitté alla länder som antagit barnkonventionen för att undersöka hur de uppfyllt sina åtaganden. I slutet av januari i år var det åter igen dags för Sverige. Under ett möte i Genève frågades en delegation från regeringen ut av Barnrättskommittén.

– De flesta tänker nog spontant att det ska handla om hur barnkonventionen efterlevs i Sverige. Men Plan Sverige har valt att belysa de åtaganden som Sverige har för barns rättigheter internationellt genom sitt utvecklingssamarbete, berättar Karin Ödquist, barnrättsjurist på Plan.

Barnkonventionen slår bland mycket annat fast att det är viktigt med internationellt samarbete för att konventionen ska genomföras. Barnrättskommittén har gett Sverige beröm för vårt utvecklingssamarbete och den generösa biståndsbudgeten – men redan vid förra granskningen för fem år sedan, uppmanades Sverige att ha ett tydligare barnrättsperspektiv i biståndet, bland annat genom att analysera hur alla insatser man stödjer påverkar barn.

– Det här är något Plan har efterfrågat i flera år, men vi har hittills inte sett mycket resultat. Jag hoppas att regeringen nu ska ta kommitténs rekommendationer på allvar, fortsätter Karin Ödquist.

Hon förklarar att om man inte systematiskt samlar statistik och gör analyser är det inte möjligt att se om biståndsinsatserna verkligen når barn och om de också leder till att barns rättigheter förverkligas.

Sverige var ett av de länder som i början av 80-talet var pådrivande för att skapa barnkonventionen och vi har ett mycket gott rykte internationellt för arbetet med barns rättigheter. Men under de senaste åren har barnperspektivet blivit allt otydligare inom det svenska biståndet – i stället arbetar man med ett mer allmänt människorättsperspektiv och stöd till specifika målgrupper.

– Det håller inte om Sverige ska leva upp till sitt rykte som föregångsland för barns rättigheter. Då behövs både mer pengar och personal, förklarar Karin Ödquist.

Men nu kommer positiva signaler från regeringskansliet. I regeringsförklaringen i höstas meddelade statsminister Stefan Löfven att barnkonventionen ska bli svensk lag. Och vid Barnrättskommitténs utfrågning i Genève svarade regeringen att man har för avsikt att göra tydliga analyser kring barns rättigheter i utvecklingssamarbetet. Regeringen nämnde även att Sida tagit fram manualer för att säkerställa att barnrättsperspektivet tas med i samtliga svenska biståndsinsatser.

– Detta är definitivt ett steg i rätt riktning.

Varför är det viktigt att ha ett speciellt barnrättsperspektiv i biståndet?

– När barn inte kan utvecklas i frihet och trygghet och vara delaktiga skadas hela samhällen. Insatser för och med barn är den smartaste investeringen för hållbar utveckling och fattigdomsminskning, förklarar Karin Ödquist.

– I de flesta länder som får svenskt bistånd är halva befolkningen barn. Om man ska uppfylla målet att nå utsatta barn och uppfylla deras rättigheter är det viktigt att kunna utläsa hur mycket av biståndet som går till barn och om insatserna verkligen gynnar dem.

Kan barns behov se annorlunda ut än vuxnas?

– Absolut! Insatser kan behöva skraddarsys för att nå och fungera för barn och deras behov och rättigheter.

Karin Ödquist tar som exempel barns rätt till deltagande, att få uttrycka sin mening och få den respekterad. De flesta demokratiska system är utformade för vuxna och det är vanligt att information inte är tillgänglig på ett sätt som är begripligt för barn. Ytterligare ett problem kan vara vuxnas oförmåga att ta barns åsikter på allvar.

– Med riktade insatser och speciella metoder kan man hjälpa barn att till och med få inflytande i politiken och samhällsutvecklingen.

Små resurser gör stor skillnad i Uganda

Hösten 2013 gjorde 16 faddrar en resa till Uganda och Rwanda. Under två spännande veckor fick de både chansen att besöka Planprojekt i de bägge länderna och att åka på noshörningsafari och vandra till bergsgorillor. En av deltagarna var Lars Gralén, som har ett fadderbarn i Guinea. Han tog chansen att tillsammans med sin dotter Isabel få se Plans arbete i fält och uppleva en ny del av världen.

Efter ett kort uppehåll på Plans kontor i Tororo fortsätter vi ut på landsbygden. Vi är bara kilometer utanför tätorten men vägen har förändrats till en smal, gropig grusväg. Vi tar oss fram i 10–30 kilometer i timmen i vår minibuss. Trafiken är tät med cyklister, motorcyklister, gående, lastbilar, pickuper och kreatur om vartannat. Ugandierna visar stor fantasi om vad man kan använda fordon till och vad och hur mycket man kan lasta. I varje möte, varje omkörning riskerar någon livet, men mina medresenärer försäkrar att det är värre i Indien...

Efter att samtliga, inklusive medtrafikanter, överlevt färden, når vi en pojkskola (blandskolor är också vanliga). I skolan är cirka 1 200 elever inskrivna och hälften går på förmiddagen och hälften på eftermiddagen. Klasserna kan vara upp till 120 elever. Under alla de timmar som vi har åkt buss har vi sett jordbruk och djurhållning skötas av barn i skolåldern

och insett att långt ifrån alla barn får chans att gå i skolan.

Elevrådet informerar oss om elevernas inflytande i skolan och samarbetet mellan elever och lärare samt föräldrarnas engagemang. Därefter har vi en ömsesidig frågestund och vi är alla lika nyfikna på varandra. Under mötet följer en lokal ledare med oss. Det är vanligt under våra fältbesök att lokala representanter uppmärksammar våra besök och deltar. Plans verksamhet är viktig för bygden och de visar stor tacksamhet.

Skolan är enkel och överallt finns skyltar och uppmaningar om ett värdigt och respektfullt förhållningssätt människor emellan. Vi avslutar besöket med att överlämna två fotbollar. Den enda de haft hade nyligen gått sönder och nu har de bara våra två bollar på 1 200 elever.

Vi avslutar dagen med ett besök på en av Ugandas största fabriker.

De tillverkar cement och är i stort behov av yrkesutbildad personal. Vi träffar några tjejer som fått arbete som svetsare. Yrkesutbildningen har de fått genom Plans försorg och de önskar att utbildningen ska fortsätta och att fler tjejer skall utbildas inom dessa mansdominerade yrken. Detta är ett sätt för dem att inte bli bortgifta vid låg ålder.

Nästa dag börjar med ett besök på förskolor. Barnen rusar ut och är nyfikna på oss. Efter att Lasse i vårt resesällskap lättat upp stämningen med en sång inser barnen att de också kan och glädjen i rytmen och sången går inte att ta miste på. Vi rycks med och förstår att sång och rytm är Afrika!

Lokalerna är enkla och pedagogiken och hjälpmedlen likaså, men geniala i sin enkelhet. Mycket av kunskapen som förmedlas går ut på hur man ska leva i ett modernt demokratiskt samhälle med affärer, sjukvård, mediciner, hälsovård, hygien, språk, respekt för individer, omhändertagande och vad som inte ska accepteras (aga, hot, våld, mobbing). Under resan besöker vi flera skolor och daghem och ser att det är en genomgående trend. Vi lämnar över skrivmaterial och pennor, som mottas med glädje.

Vi fortsätter till ett hälsocenter där vi framförallt får en beskrivning av ett projekt som syftar till att alla hushåll ska ha en riktig latrin. Projektet har lyckats väl och kvittens på det fick de för något år sedan då en koleraepidemi tog en omväg runt byarna med riktiga latriner.

Sista besöket för dagen görs vid en skola som håller på att renoveras och byggas ut. Bland annat har man nu äntligen fått latriner som skolans 1 590 elever kan använda!

Min egen reflektion är att stödet verkligen kommer fram och att små resurser använda till rätt saker gör stor skillnad.

Med blommor runt halsen i Nepal

Nationalparkssafari, Mount Everest och soluppgång över Himalaya. Naturupplevelserna var mäktiga när 30 faddrar förra året tillbringade två veckor med Plan i Nepal. Men höjdpunkten på resan var ändå mötet med fadderbarnet. Det här är Birgitta och Christer Berglunds berättelse om sin resa.

För runt 14 år sedan läste vi om Plans arbete och tyckte då att det verkade seriöst och bestämde oss för att bli faddrar. För närvarande har vi fadderbarn i Nepal och Zambia.

Hösten 2013 anmälde vi oss till en fadderresa till Nepal för att besöka Lalita som nu är 13 år gammal. Resan gick först till huvudstaden Kathmandu där vi med hjälp av utmärkta inhemska guider besökte ett antal historiska och kulturella platser. Vi besökte även Plans landskontor för information om dess verksamhet.

Ute i distriktet fick vi bland annat se hur kvinnokooperativ planterade eukalyptus som de kunde skörda och få inkomster av för att utveckla sin verksamhet. Vi besökte även en mödravårdscentral där vi fick information om hur blivande mödrar utbildas för att minska dödligheten vid förlossningar.

Skolbesöken var något utöver det vanliga med elever uppställda i långa rader som hälsade oss välkomna genom att dekorera oss med kransar av tagetes och rödfärg i pannan. Elever spelade upp pjäser som ofta var riktade mot droger, barnäktenskap och trafficking. Vi blev mäktigt imponerade av det engagemang som eleverna visade upp.

Vårt sista resmål var staden Nepalgunj som ligger i distriktet Banke. Där mötte Plans distriktschef oss för information om verksamheten. Han gav ett mycket seriöst och bra intryck. Höjdpunkten på vår resa var besöket hos vårt fadderbarn Lalita. Hennes familj består av far, mor och tre syskon. Vi åkte

med terränggående jeep tillsammans med Johanna, vår svenska Planledare, och en lokal företrädare som tolk. Sista biten fick vi gå fram till byn på grund av att en bro hade rasat.

Väl framme blev vi väl mottagna med blommor och röda märken i pannan. Ryktet om vårt besök hade spritt sig och ett stort antal grannar, främst kvinnor, hade mött upp hos familjen. Lalita sa att hon kände igen oss från de foton som vi skickat tidigare och hon var ganska blyg i början. På frågan vad hon ville arbeta med som vuxen svarade hon sjuksköterska och vi uppmuntrade henne och sa att vi såg fram emot att hon skulle lyckas med sitt mål och att det är viktigt att hon fullföljer sin utbildning. Vi hade med oss ett antal mindre gåvor som vi delade ut. En uppblåsbar jordglob och en liten bok om Sverige rönt stort intresse.

Lalita visade oss runt på platsen som består av hus och uthus av lera samt en liten trädgård för odling av grönsaker. En buffel och några getter låg även vid huset. Vi bjöds på ett sött och uppfriskande peppartratt innan det var dags för fotografering och då ville alla vara med. Efter cirka två timmars vistelse blev det tid för oss att ta avsked från familjen vilket var känslolöst både för oss och för dem.

Det totala intrycket av resan är mycket positivt och vi är imponerade av det arbete som Plan bedriver i Nepal samt av den engagerade svenska och nepalesiska personalen. Vi kan varmt rekommendera Plans fadderresor.

Fadderresor 2015/2016

Följ med Plan på en oförglömlig resa

Vietnam
Oktober 2015

Dominikanska republiken November 2015

Tanzania
Februari 2016

Nicaragua
Mars/april 2016

Filippinerna
April/maj 2016

Minimum 20 deltagare krävs för att en resa ska bli av.

Mer information på: www.plansverige.org/res-med-plan.
Nyfiken? Besök Plans gruppresor på Facebook.

För frågor och anmälan kontakta Givarservice via e-post: fadder@plansverige.org eller telefon **08-58 77 55 00**.

Fadderbarnet som slöt cirkeln

Under sin uppväxt på den guatemalanska landsbygden var Helen Muralles fadderbarn hos Plan. I dag är hon chef för ett av Plans kontor i Guatemala och fick i höstas ta emot pris för sin enastående insats för organisationen.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: PLAN

Helen Muralles föddes i Guatemala City i en fattig familj. Under de första åren av hennes liv flyttade familjen ofta, alltid på jakt efter arbete och försörjning. Vid åtta års ålder hamnade de slutligen i byn El Rancho där hennes farföräldrar bodde. Hennes pappa fick jobb som chaufför på korta kontrakt medan hennes mamma tog hand om barnen och hushållet.

En dag fick Helens mamma höra talas om Plan som hade flera projekt i byn. Familjen fick besök från en Planrepresentant som föreslog att Helen skulle bli fadderbarn och snart hade hennes information och foto hamnat hos en holländsk familj. Helen hade endast sporadisk kontakt med dem under åren som följde men de fortsatte att vara Helens faddrar tills dess att hon blev myndig.

I mitten av 1980-talet, när Helen blev fadderbarn, var stödet från Plan i större utsträckning riktat till familjer snarare än till hela samhällen som i dag. Förutom ett skolstipendium fick Helens familj bland annat hjälp att sätta ett nytt tak på huset och bygga en latrin på bakgården.

Helen drömde om att bli lärare och tack vare ett skolstipendium från Plan kunde hon slutföra gymnasiet och få anställning på en skola. Hon var den första i sin familj som hade fullföljt skolan – bägge hennes föräldrar hade slutat efter sjätte klass och hennes äldste bror hade varit tvungen att börja arbeta när han var 14 år gammal.

– Utan stipendiet hade det varit svårt även för mig att studera eftersom jag var tvungen att pendla till en annan stad. Kanske hade det inte gått vägen. Jag har alltid velat ha ett yrke men jag har alltid tvivlat på att jag skulle klara det med tanke på omständigheterna, berättar Helen.

Lärardrömmen var inte den enda dröm hon närde. Efter några år slutade hon sitt lärarjobb och började läsa på universitetet där hon tog examen i socialt arbete. Ämnesvalet var ett resultat av kontakten med de medarbetare från Plan som under hennes uppväxt ofta hade besökt både hennes by och hennes familj.

– Jag beundrade det arbete som de gjorde. Jag ville ha ett jobb där

Med stöd från Plan kunde Helen Muralles gå klart skolan. På bilden har hon precis tagit en masterexamen.

jag kunde hjälpa människor, även om jag visste att det skulle ta tid för mig att komma dit.

Men så lång tid tog det faktiskt inte. När Helen var klar med sin utbildning hade en tjänst precis blivit ledig på ett Plankontor i en annan del av landet och hon ansökte och fick jobbet. I dag har hon avancerat inom organisationen och är chef för kontoret i staden Jalapa. Det var för sitt arbete där som hon i höstas fick motta ett pris för "enastående insats" som delades ut av Plan International.

– Jag och mitt team försöker alltid göra lite mer än det vi måste göra, säger Helen och berättar till exempel om den gång då hon och hennes kollegor ägnade en dag åt att lägga ett cementgolv i ett hus där det bodde en flicka som inte kunde gå, så att hon inte skulle vara tvungen att tillbringa dagarna på ett smutsigt jordgolv.

– Min bakgrund gör att jag vill ge tillbaka lite av det jag själv har fått. Ibland har jag berättat för ungdomar som jag arbetar med att jag själv har varit fadderbarn, och att jag kommer från ett litet samhälle på landsbygden där det fanns många svårigheter. Det är ett sätt att visa att utbildning gör stor skillnad och kan förändra människors liv.

Ellen Løj, ordförande för Plan International, delar ut ett pris till Helen Muralles för hennes "enastående insats" för organisationen.

”Min bakgrund gör att jag vill ge tillbaka lite av det jag själv har fått. Ibland har jag berättat för ungdomar som jag arbetar med att jag själv har varit fadderbarn.”

Hej alla barnfaddrar!

I det här numret av Barnens Framtid medföljer årets rapport från det land där du har ditt fadderbarn.

Varför finns Plan i det här landet? Hur bedriver Plan sin verksamhet? Vilka typer av projekt har genomförts tack vare ditt bidrag och vad har det inneburit för barnen?

Dessa frågor besvaras i rapporterna där vi även skriver om hur barn och ungdomar får möjlighet att gå klart skolan eller chans att lära sig ett yrke genom Plans projekt. Här finns även exempel på hur barn skyddas från våld och olika former av övergrepp.

Berättelserna kan också handla om barn som tack vare att det samhälle de bor i fått tillgång till rent vatten, sanitetsanläggningar och barn- och mödravård av god kvalitet, slipper bli sjuka och dö.

Plans arbete bedrivs i samarbete med lokalbefolkningen. Deras deltagande är en förutsättning för de långsiktiga förändringar som krävs för att bryta fattigdomen och ge alla barn en chans till en god utveckling och möjlighet att påverka sin framtid.

Om du har några frågor är du välkommen att kontakta Givarservice på 0771-FADDER (0771-32 33 37). Öppet måndag–torsdag kl 9–20, fredagar 9–16. Lunchstängt alla dagar kl 12–13.

Kreativt projekt mot barnäktenskap

Teaterpjäs om barnäktenskap.

FOTO: PLAN

I **samhället Noorshah** i södra Punjab har 200 personer samlats på en gårdsplan för att titta på en pjäs. Skådespelarna är proffsiga och även om det inte vore för det viktiga budskapet hade publiken haft stor behållning av föreställningen.

Storyn är enkel men tragisk. En bortgift dotter berättar för sina föräldrar att hennes man behandlar henne tufft och hänsynslöst. Mamman blir orolig – var det kanske fel att gifta bort henne? Pappan visar ingen förståelse men när han får veta att dottern blir slagen tar han illa vid sig. In på scen kommer en läkare och förklarar att situationen är oacceptabel och att den unga kvinnan kommer att få både fysiska och psykiska men. Pappan inser sitt misstag och låter dottern flytta hem för att gå klart skolan i stället.

Efter pjäsens slut tar en moderator över och ställer frågor till åhörarna. Vad tycker de om pappans agerande? Var det rätt att gifta bort flickan? Hur skulle de ha gjort? Snart är diskussionen igång. Kvällen avslutas med att publiken med hjälp av lappar får ta ställning – för eller emot barnäktenskap.

Framträdandet i Noorshah tidigare i år är en liten pusselbit i det treåriga projekt mot barnäktenskap i Punjab i Pakistan som Plan Sverige finansierar med stöd från Postkodlotteriet och från flickafaddrar. Nu har det kommit halvvägs och därför var representanter från Plan Sverige på plats i januari för att följa upp och utvärdera. Projektet pågår fram till 2016.

Delad glädje är dubbel glädje

I PostkodLotteriet vinner man med sina grannar i postnumret. Så när en vinner, ja då vinner alla med lott. Några som alltid kan se fram emot pengar är Plan och de andra förmånstagarna som delar på överskottet från lottförsäljningen.

Ett friskt och långt liv, resor, ny bostad... alla har vi våra drömmar. Med en lott i PostkodLotteriet har du chans att uppfylla just dina önskingar.

Ny vinstchans varje dag

Varje dag året om har du en ny vinstchans. De högsta dagliga vinsterna lottar vi ut till helgen – en miljon kronor, upp till 100 000 kr per lott och en bil varje fredag. Varje månad delar vi ut cirka 200 000 vinster.

Skattefria vinster

Förutom alla de dagliga vinsterna lottar vi ut många miljoner

i GrannYran tre gånger per år och i många extradragningar under året. För alla de här vinstchanserna betalar du 160 kr per lott och månad. Och alla vinster är skattefria!

Över 14 miljoner vinster

Sedan PostkodLotteriet startade hösten 2005 har vi lottat ut drygt 14 miljoner vinster värda en bra bit över 8 miljarder kronor! Bara under förra året blev 148 lottköpare miljonärer genom att vara med i PostkodLotteriet.

Ta chansen – köp en lott på postkodlotteriet.se

Tänk om din dotter inte fick gå i skolan

TEXT: ELMA HUSKIC • FOTO: TORBJÖRN ANDERSSON

Runt om i världen nekas 62 miljoner flickor rätten att gå i skolan. Vad hade du gjort om din dotter, syster eller tjejkompis inte hade haft rätten till utbildning här i Sverige?

Just nu arbetar vi, Elma, och Linnéa från Plans ungdomsråd, med ett påverkansprojekt som går ut på att väcka opinion kring en fråga. Då vi brinner för barns rättigheter kändes det som en solklar idé att skriva om flickors rätt till utbildning. Vi visste direkt att vi ville flytta hem problemet till Sverige, vilket gav oss idén att ta ett fotografi av ett klassrum med enbart pojkar i. Det skulle även finnas tomma stolar som skulle representera flickorna. Detta gjorde vi tillsammans med den prisbelönta fotografen Torbjörn Andersson.

Vi valde att göra detta för att vi kände att vi i Sverige ofta tar skolan för givet och klagar rätt mycket. Vi har absolut rätt att klaga när vi blir behandlade orättvist i skolorna i Sverige men det är inte där skon klämmer. Det är många av dagens ungdomar som känner att skolan är besvärlig och kämpig i stället för att vara positiva till det som en utbildning kan föra med sig.

Vi vill att kampen för flickors rätt att gå i skolan ska uppmärksammas mer i Sverige. Ofta ser man tv-reklam som talar om vikten av sjukvård,

vaccin och hygien. Vi tycker att fokus alltför sällan ligger på utbildning och den diskriminering som flickor får uppleva runt om i världen. Alla insatser är självfallet väldigt viktiga men varför är inte flickors skolgång mer prioriterad? Vi vet att en flicka som får en utbildning har bättre möjligheter att göra sina egna val i livet och att utbildade flickor gifter sig senare. Det gör att risken att dö i förlossning minskar dramatiskt bland unga tjejer samt att kvinnors chans att ta sig och sina barn ur fattigdom ökar. Att utbilda flickor lyfter helt enkelt hela samhället. Så är inte utbildning nödvändigt för alla när man tänker efter?

Därför har vi skrivit ett öppet brev som vi postade tillsammans med vår bild till bland annat stats-, jämställdhets-, utbildnings-, utrikes- och biståndsmministern. Vi har gjort en Facebook-sida som man kan gå in och gilla som heter "En röst för flickorna". Där har vi lagt ut det öppna brevet och bilden för att informera så många som möjligt. Vi har hittills nått 1 500 människor. Även om vi inte har så stor makt kan vi i alla fall påverka. Påverka er som läser och dem som har makten. En röst för alla, allas röst för en!

Bli en av oss!

Vi består av tolv engagerade ungdomar mellan 13 och 18 år från hela Sverige. Vi inspirerar, deltar i Plans kampanjer och samarbetar med ungdomar internationellt. Nu söker vi engagerade ungdomar mellan 13 och 16 år som vill göra skillnad för barns rättigheter i Sverige och i världen och gillar att träffa nya människor.

Du ska ha möjlighet att delta i fyra helgmöten per år (oftast i Stockholm), men du behöver inte ha några förkunskaper. Plan Sverige står för alla omkostnader. Första mötet för de nya medlemmarna hålls i slutet av våren 2015.

Sök genom att skicka ett mejl eller en videopresentation till engageradig@plansverige.org.

Berätta vem du är och varför du vill vara med. Går du vidare kontaktas du för en intervju. Ditt mejl ska vara hos oss senast den 12 mars.

Returadress:
Plan Sverige, Box 92150
120 08 Stockholm

Posttidning B

Följ med till spännande Vietnam!

Ta chansen och följ med på Plans fadderresa till Vietnam i oktober, för att träffa ditt fadderbarn och se Plans arbete med egna ögon. Plan arbetar i norra och centrala Vietnam vilket gör det möjligt att uppleva en stor del av landet.

Preliminära datum 2–17 oktober 2015.
Du kan läsa mer på vår hemsida plansverige.org
eller kontakta Givarservice på 08-58 77 55 00.

